ACTE INSTITUCIONAL AMB MOTIU DEL DIA INTERNACIONAL DE COMMEMORACIÓ EN MEMÒRIA DE LES VÍCTIMES DE L'HOLOCAUST

Palau del Parlament,
28 de gener de 2019

#víctimesholocaust
@parlamentcat
WIFI: Public

PARLAMENT DE CATALUNYA

Fotografies: © Dnalor, CC-BY-SA-3.0 AT (la porta principal a l'antic camp de concentració nazi d'Auschwitz-Birkenau, imatge de la portada); © Andrew Shiva, CC BY-SA 4.0 [Monument del vagó (o cotxe de bestiar) situat al Memorial Yad va-Xem a Jerusalem, conegut popularment com a Museu de l'Holocaust a Jerusalem, imatge de la contraportada].

Programa

Conductor de l'acte:
Ramon Pellicer

Interpretacions musicals a càrrec del duet d'alumnes del màster en Interpretació de Música Clàssica del Centre Superior de la Fundació Conservatori Liceu:
Andrea Gutiérrez, soprano
Nicolás Acevedo, guitarra

Interpretació musical d'obertura

Lascia ch'io pianga (de l'òpera *Rinaldo*), de Georg Friedrich Händel

Lletra:

Lascia ch'io pianga
mia cruda sorte,
e che sospiri
la libertà;
e che sospiri...
e che sospiri...
la libertà.
Il duolo infranga
queste ritorte
de' miei martiri
sol per pietà;
de' miei martiri
sol per pietà.

Deixa que plori
la meva sort cruel,
i que sospiri
per la llibertat;
i que sospiri...
i que sospiri...
per la llibertat.
Que el dolor trenqui
aquestes cadenes
dels meus martiris
només per pietat;
dels meus martiris
només per pietat.

Encesa de les sis espelmes del record

a càrrec dels representants dels col·lectius de víctimes de l'Holocaust.

Minut de silenci

Tema principal de la pel·lícula *La llista de Schindler*, de John Williams.

Intervencions dels alumnes dels centres educatius

que han participat en el Projecte educatiu en commemoració de les víctimes de l'Holocaust*, que exposaran les seves conclusions sobre els col·lectius de víctimes.

* Més informació sobre el projecte educatiu: https://www.parlament.cat/document/intrade/277288

Col·legi Claret, de Valls, sobre els Testimonis Cristians de Jehovà

Intervenció:

Principi d'octubre del 2018. Un dia normal i corrent de classe. Els professors de ciències socials i filosofia ens informen que el Parlament de Catalunya ens convida a participar en els actes en record de les víctimes de l'Holocaust.

El primer pensament que vam tenir va ser el de: «Ara? Com és que ens plantegen això? És un tema més que conegut, l'extermini del poble jueu!»

Ben aviat, aquest pensament, una mica superb, es va esvair totalment: el genocidi no va ser només contra el poble jueu. També va afectar persones perseguides per les seves idees polítiques, perquè eren d'ètnia gitana, perquè eren discapacitades, perquè eren homosexuals..., i perquè eren testimonis de Jehovà.

Perquè eren testimonis de Jehovà? Persones com aquelles amb qui tot sovint ens creuem pel carrer o que ens truquen a casa per oferir-nos uns tríptics acompanyats d'una amable conversa? Persones educades, respectuoses...

Efectivament. Persones com aquelles van ser perseguides i exterminades pel règim nazi.

De què se les acusava? Per què van ser perseguides i executades?

— Perquè defensaven les seves llibertats individuals.

— Perquè defensaven els seus drets com a persones.

— Perquè defensaven les seves creences, els seus principis i les seves pràctiques religioses.

— Perquè eren «sospitoses de traïció al règim»!

En definitiva, perquè defensaven principis bàsics, els drets de l'individu, drets fonamentals reconeguts pels organismes internacionals. La defensa d'aquests principis va dur els testimonis de Jehovà i els altres col·lectius esmentats al genocidi.

Vivim un moment històric en què contemplem actituds i pensaments autoritaris molt propers als sorgits els anys previs a la Segona Guerra Mundial. Ho veiem, i això ens espanta!

La societat europea postbèl·lica ha esmerçat molts esforços en la denúncia de l'horror de l'Holocaust. Però, sap com ha de respondre al ressorgiment de la intolerància, del menyspreu cap a les llibertats individuals, cap als drets de les persones, cap al respecte dels principis i els valors?

Si la història és el coneixement del passat per a reflexionar i poder dissenyar un futur més venturós, ens cal celeritat i encert en l'elecció de les estratègies.

Aquestes estratègies han de passar per damunt d'interessos personals o corporativistes, i, tal com va passar amb els testimonis de Jehovà quan van preferir la mort abans de renunciar a les seves creences, s'han de sostenir en la defensa dels principis fonamentals dels drets de l'individu, uns drets no interpretables, sinó existents. Simplement existents!

I com a joves que som demanem a la societat, a les persones més grans que nosaltres, a tots vostès, que ens facin partícips d'aquesta necessitat, que ens ensenyin a ser persones de principis, democràtiques, comprensives i respectuoses amb la diferència, i també amb la no diferència, acollidores, igualitàries, obertes al món, formades, amb cultura, amb coneixements i amb valors. Que el seu mestratge ens sigui la millor formació per a afrontar el nostre futur; que els valors que vostès ens transmetin ens facin forts i vencedors enfront de l'odi, la violència, la radicalitat i l'exclusió, i que el món que ens tocarà forjar tingui com a principi fonamental i ineludible el respecte.

Volem agrair al Parlament de Catalunya l'oportunitat de participar en el projecte educatiu en record de les víctimes de l'Holocaust, i als representants dels testimonis de Jehovà, la seva disponibilitat per a la trobada i per a atendre les nostres preguntes i els nostres dubtes sobre la seva confessió.

Moltes gràcies a tots!

Institut Ramon Muntaner,
de Figueres,
sobre el col·lectiu LGTBI

Intervenció:

Tú nunca entenderás lo que te quiero
porque duermes en mí y estás dormido.
Yo te oculto llorando, perseguido
por una voz de penetrante acero.

Norma que agita igual carne y lucero
traspasa ya mi pecho dolorido
y las turbias palabras han mordido
las alas de tu espíritu severo.

Grupo de gente salta en los jardines
esperando tu cuerpo y mi agonía
en caballos de luz y verdes crines.

Pero sigue durmiendo, vida mía.
¡Oye mi sangre rota en los violines!

¡Mira que nos acechan todavía!

Mira que nos acechan todavía…

Aquest poema de Federico García Lorca, escrit clandestinament el 1936, ens mostra la repressió d'un col·lectiu perquè es vol definir o estimar fora del que sempre s'ha considerat normal.

El 18 d'agost de 1936 ens va deixar. Ens va deixar, o més aviat el van assassinar, com tants d'altres, les urpes del feixisme. Culpable d'un crim que mai no ha estat crim, va ser afusellat i enterrat en un voral, sense nom.

Des dels dies de Lorca fins a avui s'han seguit duent a terme moltes atrocitats contra el col·lectiu LGTBI, moltes impunes, i moltes, per desgràcia, emmarcades dins de legalitats vigents arreu del món. Avui retem homenatge a algunes d'aquestes víctimes: les que van perdre la vida als camps de concentració nazis durant l'Holocaust.

Aquest col·lectiu no formava part de l'Alemanya que el règim nazi volia aconseguir. Els homosexuals no es podien reproduir, no podien perpetuar la raçaària. Eren una degeneració. El règim va fer lleis per a impedir allò que considerava una aberració, fent que les accions que va emprendre contra els homosexuals fossin emparades per la legalitat. Alhora que duien a terme aquestes accions de repressió, per demostrar que no formava part dels sentiments, els nazis van tractar l'homosexualitat de malaltia, idea que va perdurar durant molt de temps, i van dur a terme nombrosos experiments per a, com deien ells, «curar l'homosexualitat». Durant l'Holocaust els nazis van emprendre moltes accions per a negar una identitat que no els agradava. Van voler treure del seu camí allò que consideraren diferent, ja que la puresa de la raça era una part fonamental del seu règim. Els nazis van crear un cos especial homòfob que es va dedicar a perseguir els homosexuals, que fins i tot van patir una discriminació específica als camps de concentració.

La discriminació de l'homosexualitat, que encara vivim avui en dia, té unes arrels molt profundes a la nostra societat. És una no acceptació molt estesa i generalitzada que pot passar inadvertida en la nostra vida quotidiana, des de l'ús del mot «maricó» com a insult a l'heteronormativitat present pertot. Així, no és erroni suposar que aquesta ràbia ja fos present a la societat abans que els nazis arribessin al poder. Ells només van obtenir un mitjà per a exterminar persones LGTBI de manera legal.

L'odi que es vivia als carrers cap als homosexuals també es traslladava als camps de concentració, sense donar treva als qui portaven el triangle rosa que els identificava com a «desviat». Un infern dins d'un altre infern. Però un infern que ja vivien abans d'entrar als camps de concentració i que han seguit vivint fora. Ja no porten triangles roses a la solapa, però la discriminació encara hi és.

Aquest col·lectiu víctima de l'Holocaust no ha estat recordat com tocaria. En les pàgines escrites amb sang de les víctimes sovint hi ha faltat el lloc que correspon a les que duien el triangle rosa: les del col·lectiu LGTBI. No s'hi val a argumentar que van ser una minoria respecte a altres col·lectius, un sector residual dins de la llarga llista de víctimes. El percentatge minoritari d'aquestes persones respecte a altres col·lectius víctimes de l'Holocaust pot portar a l'error, involuntari, que siguin menystingudes o quedin en segon pla en la nostra memòria col·lectiva com a societat. Però seria perillós que fos així. És la nostra obligació recordar aquestes persones, tenir-les present i lluitar per elles. La majoria dels presos amb el triangle rosa van ser exterminats, de manera

que aquest col·lectiu va esdevenir percentualment un dels que va patir un índex més alt d'extermini.

No ens podem permetre caure en l'oblit, cal mirar enrere per a aprendre dels errors i no tornar-los a cometre. Negar fets històrics, especialment amb relació a un tema tan important com l'Holocaust, és simplement inacceptable. I és important que tothom respecti aquest principi, tant en la teoria com en la pràctica, per no caure en una repetició d'accions passades que van marcar tot un col·lectiu d'una forma tan brutal.

Avui recordem les persones que van perdre la vida per la por i l'odi a la diferència. Fem el que puguem perquè aquells fets terrorífics no caiguin en l'oblit, i fem el que puguem perquè no es tornin a repetir mai més. Però el que podem fer no s'acaba en aquesta sala, amb aquests discursos i amb els tuits i les fotos de rigor. És en les nostres mans, en les nostres veus i en els nostres carrers que ningú no torni a patir odi, repressió i discriminació pel fet de ser diferent.

Fa uns dies, a classe de tutoria, es va obrir un debat sobre estereotips, un dels quals sobre l'homosexualitat i l'homofòbia en la societat d'avui. Una de les opinions que va sorgir és que avui en dia l'homosexualitat ja està perfectament normalitzada i que els casos d'agressions per motius d'identitat sexual són tan sols anècdotes puntuals i aïllades dutes a terme per individus eixelebrats i radicals que no hem d'agafar com a norma. Fa dues setmanes, una abans de la classe de tutoria, un jove va patir una agressió brutal al metro de Barcelona. Ho hem d'acceptar com un fet anecdòtic, puntual, aïllat, perpetrat per individus eixelebrats i radicals? El 2018, segons la Generalitat, hi va haver 220 incidents de caràcter homofòbic. Van ser anècdotes puntuals i aïllades com la que va patir en Diego a començament de mes? Hem de creure veritablement que els atacs contra aquest col·lectiu són simplement anècdotes puntuals i aïllades? Vigilem que no siguin un símptoma de l'emergència d'un nou feixisme. «¡Mira que nos acechan todavía!», deia Lorca. I tenia raó.

El amor duerme en el pecho del poeta. Així es titula el poema de Lorca que hem recitat en començar el discurs. El títol ens diu tant com el poema en si, i reflecteix la impotència de qui no pot expressar el seu amor. No permetem, doncs, que ningú faci dormir l'amor de ningú, i no permetem tampoc que caigui adormit en el bagul de l'oblit el record dels qui ens van ser arrabassats per la por i l'odi. Necessitarem el seu amor, que encara és viu en nosaltres, per a construir els camins cap a un futur millor.

Col·legi Sagrada, Família de Tortosa, sobre les persones amb discapacitat

Intervenció:

Bona tarda.

Autoritats, quan se'ns va oferir l'oportunitat de participar i col·laborar en el projecte educatiu en memòria de les víctimes de l'Holocaust, vam assumir una responsabilitat i un repte: fer recerca sobre un fet històric dels més horrorosos que s'han produït al llarg de la història contemporània.

Quan se'ns va assignar la redacció d'un treball sobre el col·lectiu de les persones amb diversitat funcional ens vam preguntar: segur que la informació que trobarem serà suficient? Si no trobem informació, potser és que no s'ha investigat gaire sobre la persecució de les persones amb diversitat funcional?

La primera qüestió va ser buscar el punt de partida.

Nosaltres el vam trobar en el concepte de la puresa de la raça ària. Els nazis creien que aquesta havia de ser pura i forta, i les persones amb discapacitats funcionals eren considerades «inútils» per a la societat, una amenaça i una carrega econòmica. En última instància, no mereixien la vida. Així, persones amb qualsevol tipus de diversitat funcional, com la ceguesa, l'epilèpsia, l'autisme, la depressió, el desordre bipolar, la diversitat de mobilitat o la deformitat física, entre altres, van ser les primeres víctimes dels esforços de Hitler per crear una raça superior.

Amb aquest objectiu, els nazis van crear diversos plans d'eliminació programada, dels quals en volem destacar tres.

1. En primer lloc, el programa per a l'esterilització establia que qualsevol persona que tingués una malaltia hereditària no havia de poder tenir fills. Es va demanar la complicitat dels metges, que eren els responsables de l'esterilització dels pacients utilitzant tècniques que sovint eren doloroses i perjudicials.

2. Una segona llei va ser el programa Aktion T-4, també conegut com a programa d'eutanàsia: l'extermini sistemàtic d'aquells alemanys a qui els nazis consideraven «no mereixedors de la vida», els discapacitats funcionals. Amb aquest programa van acabar amb la vida d'unes 275.000 persones.

3. Finalment, els nazis també van desenvolupar un programa dirigit als més petits: infants amb la síndrome de Down, deformitats, paràlisis, sordesa, ceguesa, i molts altres, van ser exterminats per evitar una possible nova generació «defectuosa».

Avui, la història ens explica que aquesta tragèdia va acabar el 1945, quan es van tancar els últims centres poc abans del final de la guerra. Nosaltres, no obstant, creiem que això no és del tot cert. L'any 1990 es van enterrar a Alemanya les últimes restes de víctimes de l'experimentació científica

de l'Aktion T-4, que havien restat amagades al marge de la llei fins quaranta-cinc anys després de la fi del conflicte. I quan crèiem que per fi havien rebut el respecte que mereixien, molt recentment, l'any 2016, s'ha descobert en un dels antics centres del programa Aktion T-4 un magatzem que guardava mostres de teixits utilitzats per un equip de científics que havien experimentat amb ells.

Així, podem arribar a la conclusió que aquest col·lectiu ha sigut un dels que menys s'han tingut en compte d'entre les víctimes de l'holocaust. No sols pel tracte que han rebut després del conflicte, sinó també per l'oblit en què varen caure. Cal recordar que el primer monument destinat a la memòria d'aquestes víctimes no va ser construït fins el 2014. Tenint en compte que es tracta d'un col·lectiu d'afectats de gairebé un milió de persones, caldria un estudi molt més aprofundit.

En l'actualitat, la condició d'aquest col·lectiu no ha millorat gaire. Gràcies a la informació que ens va proporcionar la Fundació Mercè Pla el dia que ens vam reunir amb la senyora Mónica Platas i els seus acompanyants, ens vam adonar que no érem conscients de la realitat que viuen avui aquestes persones. Realitats com durs obstacles en el món laboral, vida quotidiana, i altres, per no parlar de l'estigma social sota el qual, malauradament, viuen. I tot i que, afortunadament, el 2006 es va signar la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat, i que el 2018 es va permetre el vot a les persones amb discapacitat intel·lectual, aquests continuen estan exclosos de la societat.

Ens sembla molt dur que en un país desenvolupat com el nostre no siguem capaços d'entendre les persones amb discapacitat funcional també com a éssers humans. És trist pensar com ens hem acostumat a fer servir el seu nom com un insult, a parlar d'inclusió, com si estiguessin fora de la societat, quan ja en són una part. Que no sapiguem respectar els seus drets no vol dir que no els tinguin.

Finalment, un treball com el que hem portat a terme ens planteja a tots si som conscients de com és la societat en què vivim. I ens demanem: som conscients que, si sumem tots els col·lectius, totes les minories i sectors, més de la meitat de la població es troba en risc real de ser exclosa de la societat? Parlem només de fets horribles del passat i d'altres països o es poden tornar a produir aquí i en un futur més o menys immediat?

Si analitzem el significat del primer monument en la seva memòria, observem que està format per un llarg mirall on ens podem veure reflectits i adonar-nos que qualsevol de nosaltres podria arribar algun dia a ser una d'aquestes persones discapacitades.

Institut Caparrella, de Lleida, sobre el poble gitano

Intervenció:

Bona tarda a tothom,

Som els alumnes de primer de batxillerat de l'Institut Caparrella de Lleida. Com ja sabeu, avui ens trobem reunits aquí, al Parlament de Catalunya, per a commemorar el Dia Internacional en Memòria de les Víctimes de l'Holocaust.

En primer lloc, volem agrair al Parlament l'oportunitat que ens ha donat de participar en aquesta experiència, ja que ens ha proporcionat un coneixement exhaustiu del que va passar durant el nazisme, i molt especialment de l'Holocaust oblidat: el del poble gitano.

En aquest sentit, el 30 de novembre vam tenir l'oportunitat d'assistir a una trobada al Parlament amb la senyora Anabel Carballo i el senyor Aurelio Cortés, representants del col·lectiu gitano, als quals agraïm que ens transmetessin una visió acurada de l'Holocaust que va patir aquest poble i que responguessin les nostres preguntes.

A partir d'aquesta trobada i de les activitats que vam dur a terme, vam ser conscients del patiment del poble gitano durant l'Holocaust, un coneixement que volem transmetre a la societat perquè no sigui oblidat:

— Els mots «Porrajmos», que en romaní significa «devorar», i «Samudaripen», que significa «matança en massa», són emprats per a referir-se al genocidi nazi de la població gitana.

— El règim nazi considerava el poble gitano una raça parasitària, indesitjable i degenerada que calia erradicar, per la qual cosa va ser objecte de deportacions als camps de treball, esterilitzacions forçades i experiments mèdics, fins que, finalment, l'any 1941 Hitler en va decretar l'extermini sistemàtic.

— Tot i que no hi ha xifres oficials, es creu que entre el 25 i el 50 per cent de la població gitana europea va ser exterminada. Tanmateix, els Judicis de Nuremberg no van servir per a fer justícia al poble gitano per falta de documentació, una altra manifestació d'injustícia cap a aquest col·lectiu.

— Durant moltes dècades, els supervivents gitanos de la persecució nazi es van mantenir en silenci i el seu sofriment va passar desapercebut. L'ètnia gitana no estava ben vista i no era acceptada a la societat, fet que malauradament encara succeeix.

— En el poble gitano, la transmissió del coneixement i de la història pròpia és bàsicament oral, per la qual cosa té un abast molt reduït. A més, per tradició i cultura, no s'acostuma a parlar de les coses negatives. Tot i això, s'han trobat veus de testimonis, com la del supervivent Franz

Rosenbach, que l'any 1944, amb setze anys, va ser deportat al camp d'extermini d'Auschwitz, on va patir un veritable infern i on vint-i-una persones de la seva família van ser assassinades. Rosenbach va dedicar part de la seva vida a visitar escoles per a explicar la seva experiència a nois i noies, «perquè ells són el futur», deia. La seva voluntat era recordar sempre totes les víctimes, amb l'esperança que mai més enlloc del món no tornés a succeir res semblant i complir així el deure de la memòria.

Nosaltres, l'alumnat de primer de batxillerat de l'Institut Caparrella de Lleida, entomem el compromís amb la memòria per, com ens deia l'Annabel, ser l'efecte multiplicador donant a conèixer el que va passar i per combatre el feixisme.

Estem convençuts que estudiar l'Holocaust és una forma de lluitar contra el racisme i la intolerància a la societat actual, i ens comprometem a treballar per la valoració de l'ésser humà, la seva dignitat i els seus drets, per a la qual cosa cal fer i fer complir lleis que protegeixin la dignitat i els drets de tots els éssers humans.

Volem denunciar que l'antigitanisme continua vigent a la nostra societat. Per exemple, al *Diccionario de la lengua española de la Real Academia Española* el mot «gitano» té el significat de «trapacero», que vol dir «que con astucias, falsedades y mentiras procura engañar a alguien en un asunto». A més, qui no ha utilitzat expressions ofensives envers els gitanos com «vas vestit com un gitano» o «no et fiïs d'aquest gitano»? Aquest antigitanisme encara va més enllà a la República Txeca, on els nens gitanos van a escoles diferents i les dones són esterilitzades sense el seu consentiment.

Davant d'aquests fets tan inacceptables ens preguntem: per què en ple segle XXI encara continuen vigents aquestes mostres de racisme? És que no hem après res? És possible evitar-ho?

Els supervivents de l'Holocaust ens han ensenyat que no hem de col·laborar amb els qui es mouen per l'odi, sinó que hem d'oposar-nos-hi i resistir activament des de la raó i l'esperança.

Com deia Primo Levi, «si comprendre és impossible, conèixer és necessari, perquè el que ha passat pot tornar a passar, les consciències poden ser seduïdes i obnubilades de nou, les nostres també».

Fem nostres les seves paraules.

Moltes gràcies.

Institut Salvador Espriu, de Barcelona, sobre les persones perseguides per motius polítics

Intervenció:

Lluitar contra el silenci i la desmemòria, conèixer la barbàrie que va succeir al cor d'Europa entre el 1933 i el 1945, rebutjar que la defensa d'unes idees determinades pugui convertir ningú en víctima, comprendre com han de ser les societats justes i lliures i en quin moment deixen de ser-ho. Aquests són els objectius que han guiat la nostra participació en aquest projecte.

Experiències com aquesta ens canvien per sempre. Moltes gràcies, per tant, a les persones que l'han impulsada i feta possible, i molt especialment a les representants de les amicals de Mauthausen i de Ravensbrück i a tothom que ens va acompanyar i enriquir amb el seu saber durant la sessió preparatòria.

Tot i que nosaltres ens hem centrat en les republicanes i els republicans espanyols deportats, no podem ignorar que persones de moltes altres nacionalitats van patir i morir als camps de concentració nazis com a conseqüència de les seves idees polítiques. Desenes de milers d'antifeixistes alemanys també van ser empresonats i executats. Per tant, i com va escriure Montserrat Roig, no podem parlar d'un poble que va perseguir altres pobles, sinó d'una ideologia que va acabar aplegant «la part més fanàtica, irracional, descontenta i feble d'aquest poble». Ens ha fet pensar, i molt, això.

A les acaballes de la Guerra Civil espanyola, mig milió de persones van travessar la frontera francesa per por de les represàlies. Gran part d'aquest exili va ser reclòs en camps de concentració, com el d'Argelers, on va experimentar el fred, la fam, la set, el tracte inhumà, la malaltia i la mort.

Un cop començada la Segona Guerra Mundial, i quan l'exèrcit alemany va ocupar França, milers de republicans espanyols es van integrar a la Legió Estrangera Francesa o a les Companyies de Treballadors; d'altres, a la Resistència; molts van ser capturats i obligats a fer treballs forçats o van ser deportats als camps de concentració del Tercer Reich; d'altres van ser condemnats a mort en judicis sense cap mena de garanties.

És el cas del besavi de dues companyes del nostre institut: Saturnino Trabado. Integrat a la Resistència francesa, va col·laborar en accions de sabotatge contra l'ocupació alemanya. Va ser detingut pels nazis, empresonat i torturat. Malgrat que mai no va fer res que comportés el vessament de sang, va ser condemnat i afusellat a la ciutadella de Besançon el 26 de setembre de 1943 amb quinze companys més. Una carta que un amic seu va enviar a la seva muller, l'Hermínia, en què li comunicava la seva mort, deia: «Va morir de la mateixa malaltia que patia a Espanya.» Es referia al feixisme.

La complicitat entre franquisme i nazisme és un fet evident. Va ser un fet evident quan el president Lluís Companys va ser detingut a França per les forces del Govern alemany i extradit a Espanya. Va ser afusellat al Castell de Montjuic el 15 d'octubre de 1940. Ho va ser també per la manera com el règim espanyol es va implicar en les deportacions. No va voler reconèixer la nacionalitat espanyola als refugiats a França, i per aquest motiu molts republicans van ingressar a Mauthausen amb el triangle blau dels apàtrides, dels homes d'enlloc. Hom podia fer amb ells qualsevol cosa.

Dels aproximadament 9.500 republicans i republicanes deportats que van passar pels camps del Tercer Reich, la majoria per Mauthausen, tot i que també per Dachau, Buchenwald, Ravensbrück (la majoria de les dones) i d'altres, sabem que dues terceres parts no van sobreviure. Van morir d'extenuació, de malalties, a les cambres de gas o a causa dels experiments mèdics. I van seguir morint com a conseqüència de les penalitats patides un cop els camps van ser alliberats.

Sabem, d'altra banda, que l'alliberament dels camps no va significar, com diu la historiadora Rosa Toran, la llibertat per als qui hi havien estat deportats. El pes d'allò viscut pesava molt, i la imatge dels camps els perseguia pertot arreu. A més, van haver de fer front a la incomprensió de moltes persones que no van donar crèdit al que explicaven fins que no van veure les fotografies que delataven l'horror de l'Holocaust. Volem recordar que això va ser possible gràcies al compromís antifeixista de persones com Anna Pointner i Francesc Boix i als riscos que van assumir. Ells van fer possible la sostracció dels negatius que es van convertir en les proves gràfiques del genocidi en els Judicis de Nuremberg.

Els joves tenim el deure d'abordar aquests fets històrics amb el respecte que mereixen. No volem, per tant, que se sacrifiqui la veritat per l'interès comercial, ni que la ficció desfiguri l'experiència quotidiana de sofriment i mort que van patir tantes persones.

Sí que volem, en canvi, acostar-nos al coneixement de les dones i dels homes que van saber —tornant a les paraules de Montserrat Roig— ser «grans dins de la feblesa» i que van lluitar per no perdre la dignitat. Va ser «gran dins de la feblesa» Joaquim Amat-Piniella; també ho va ser la nostra estimada Neus Català i Pallejà; van ser «grans dins de la feblesa» els milers d'homes i dones que van lluitar per la llibertat.

Avui arriben al poder polítics que fan del racisme i de l'odi la seva bandera. També veiem joves que enalteixen el feixisme o que creuen que se sentirien més còmodes en un estat autoritari.

Com podem fer front a aquestes realitats? I com pot ser que es criminalitzi ciutadans i ciutadanes que l'únic delicte que poden haver comès és actuar d'acord amb el seu compromís, amb la seva manera de pensar, amb les seves idees?

Avui, també, molts éssers humans de totes les edats pateixen l'horror d'enfrontar-se dia rere dia a la mort sense dignitat. Parlem dels refugiats, de les persones que han estat desterrades, dels camps de confinament, dels patiments absurds que generen les guerres i els conflictes actuals, que han de rebre la nostra més enèrgica repulsa. Ningú no es mereix ni la intempèrie ni el desemparament. Consentir aquests fets és violència, i barrar el pas a qui truca a la nostra porta perquè necessita ajuda també ho és.

Els joves hauríem de negar-nos a col·laborar amb allò contrari als nostres valors, que no poden ser altres que els de justícia, igualtat i llibertat.

Hauríem de fer nostre el jurament fet a Mauthausen pels deportats supervivents el 5 maig de 1945:

«Mai més, enlloc, contra ningú!»

Institut de Viladecavalls,
sobre el poble jueu

Intervenció:

Molt honorable president del Parlament, molt honorable president de la Generalitat, il·lustres senyors diputats i senyores diputades, públic que ens acompanyeu, companys i companyes, volem agrair en primer lloc l'oportunitat que hem tingut de participar en aquest acte de record de les víctimes de l'Holocaust, la qual cosa ens ha permès fer un treball al voltant d'aquest tema, en concret sobre la comunitat jueva.

Nosaltres, en el nostre centre, ja havíem estudiat en altres moments el tema de l'Holocaust i coneixíem els horrors del genocidi perpetrat pels nazis a Europa. Però quan ens vam plantejar aquest treball, les preguntes que se'ns van presentar van ser: qui són els jueus? Què coneixem de la seva història i la seva cultura? Com era la seva vida a l'Europa dels anys trenta i durant la Segona Guerra Mundial? Què és avui en dia ser jueu? Aquesta comunitat té alguns trets particulars que la fan diferent de la resta de la humanitat?

Les respostes a aquestes preguntes ens van fer veure que no en sabíem res, o molt poc, dels jueus, i que, malgrat haver estudiat aspectes del genocidi que van viure, en realitat per a nosaltres eren veritables desconeguts.

Aquests dies, arran del treball que hem fet a classe, de les explicacions dels professors, de la xerrada amb la comunitat Bet Shalom, de les pel·lícules que hem vist, de les activitats que hem fet per a preparar la trobada al Parlament amb representants d'aquesta comunitat, hem pogut apropar-nos una mica a la seva realitat.

Arran de tot aquest estudi i d'aquesta magnífica experiència de relació amb la comunitat jueva, hem arribat a la conclusió que el poble jueu no té gairebé res de particular, més enllà que són gent diversa, amb un interès especial per a aprendre, per a preguntar-se coses, i amb visions de la vida i del món diferents, algunes de més progressistes, d'altres de més conservadores. Són gent que té més preguntes que no pas respostes i una forta vivència de comunitat, són gent molt arrelada a una cultura i una història que els dona sentit. Tot això, al marge d'haver-nos suggerit més dubtes i interrogants, ens ha fet evident que no són diferents de la resta dels humans. Són gent com nosaltres, que lluita, que estudia, que estima, que discrepa, que plora, que viu, en definitiva, com tots els humans.

Hem pogut també estudiar els jueus que van viure l'Holocaust; nens i nenes que anaven a escola, que jugaven, com Eva Heyman, que tenia una bonica bicicleta, com Anne Frank o com l'adolescent Elie Wiesel, interessat pel saber espiritual.

Com podem entendre, doncs, la barbàrie de l'Holocaust sobre aquesta comunitat? Com podem entendre aquest fet històric? De què ens ha de servir? Què n'hem d'aprendre?

En primer lloc, hem arribat a la conclusió de la necessitat de conèixer i explicar a tothom aquest fet històric, i per això volem destacar la importància de plans de treball per a les escoles i els centres educatius i d'actes com aquest d'avui.

Hem entès també que hem de conèixer per a poder recordar. Si no sabem, si ignorem, no podem recordar, i la memòria històrica és clau per a la humanitat. No obstant això, hem après que no hem de recordar només fets, números o dades, sinó que hem de recordar per a reconèixer el sofriment dels altres, en aquest cas el sofriment del poble jueu, hem de recordar a partir d'aquesta visió per a poder il·luminar el present i orientar el nostre futur.

La memòria és necessària per a no deixar triomfar la barbàrie. Si Auschwitz és important, si ha esdevingut el símbol de la mort, de la voluntat d'una mort industrialitzada i massiva, és perquè és el símbol del gran projecte nazi: el projecte de l'oblit. No havia de quedar ni rastre del poble jueu. Per això calia eliminar-los tots. Aquesta és la gran particularitat del genocidi jueu, de la Xoà: la seva universalitat. Tots els jueus, d'arreu, havien de desaparèixer, i amb ells, la seva cultura i la seva contribució a la història.

Un altre aspecte de l'Holocaust que hem après és que l'extermini, que té com a màxim exponent els camps de concentració, els crematoris i la mort, de fet té tot un procés previ, programat, que cal no oblidar. Els jueus van viure el procés més radical de repressió i extermini, que no és altre que el de la deshumanització. Se'ls va assenyalar, identificar, apartar en guetos, i quan van arribar als camps se'ls va robar i eliminar tota la seva particularitat i identitat com a persones. Van perdre les pertinences, van esdevenir números, van perdre el nom i van començar l'explotació i la tortura. Treball, fam, repressió, violència, tot fins al nivell que porta les persones al límit de la dignitat humana, sovint a la pèrdua dels valors més preuats i de la pròpia dignitat, tot per a sobreviure. Elie Wiesel, en el seu llibre *La nit*, explica escenes colpidores d'aquest procés de deshumanització i hi reflexiona; Primo Levi, amb el títol del seu llibre *Si això és un home*, ja ho diu tot.

Arribats a aquests punts de reflexió, i després de tot el treball que hem fet, hem après que no podem construir un futur de justícia i pau sense recordar les víctimes de l'Holocaust, sense tenir la mirada dels qui hi van deixar la vida, sense reivindicar la seva dignitat. Perquè si no ho fem per-

drem la dignitat humana, validarem la deshumanització, i aleshores la humanitat no tindrà futur. Si no denunciem aquesta barbàrie històrica i no entenem que ens hi hem d'alçar en contra, però també contra totes les barbàries del nostre món actual i contra totes les ideologies que les justifiquen o argumenten, qui hi sortirà perdent no seran només les víctimes d'aquestes barbàries, sinó tota la humanitat. Els qui van morir a l'Holocaust no eren diferents de nosaltres. Eren dones i homes com nosaltres, però també com els refugiats actuals o els qui avui viuen genocidis o situacions bèl·liques o de misèria que posen la vida al límit.

Per això el nostre aprenentatge ha estat molt positiu, i ho serà més en la mesura que impliqui el nostre compromís amb la lluita i el combat contra el mal i a favor de la llibertat, la justícia i la dignitat humana, sense diferències per a cap home.

Cloenda

Parlaments institucionals de cloenda

Parlament del **M. H. Sr. Roger Torrent,** president del Parlament de Catalunya.

Parlament del **M. H. Sr. Joaquim Torra,** president de la Generalitat de Catalunya.

Interpretació musical de cloenda

Wiegala, d'Ilse Weber

Lletra:

Wiegala, wiegala, weier,
der Wind spielt auf der Leier.
Er spielt so süss im grünen Ried, die Nachtigall,
die singht ihr Lied.
Wiegala, wiegala, weier,
der Wind spielt auf del Leier.

Wiegala, wiegala, werne, der Mond ist die Laterne,
der steht am dunklen Himmelszelt und Schaut
hernieder auf die Welt.
Wiegala, wiegala, werne,
der Mond is die Laterne.

Wiegala, weigala, wille, wie ist die Welt so stille!
Es stört kein Laut die süsse Ruh, schlaf, mein
Kindchen, schlaf auch du.
Wiegala, wiegala, wille,
wie ist die Welt so stille!

Wiegala, wiegala, weier,
el vent toca la lira.
Toca dolçament entre les canyes verdes,
el rossinyol canta la seva cançó.
Wiegala, wiegala, weier,
el vent toca la lira.

Wiegala, wiegala, werne,
la lluna és una llanterna.
En el fons negre del firmament,
des d'allà mira el món.
Wiegala, wiegala, werne,
la lluna és una llanterna.

Wiegala, weigala, wille,
que silenciós està el món!
Ni un sol soroll torba la pau.
Tu també, petit meu, dorm.
Wiegala, weigala, wille,
que silenciós està el món!

#víctimesholocaust
@parlamentcat
WIFI: Public

PARLAMENT DE CATALUNYA